

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— márc. 21.

(Mi lesz?) Hej de sokan kérdezik ezt most szép Magyarországon! Hej de nem tud rá megfelelni semmi ember fia! Az az, hogy igen! Dr. Vaday László h. rendőrfőkapitány urnak van erre vonatkozó alapos véleménye.

— Ha az abszolutizmus eltart ennek az esztendőnek a végéig — mondotta Vaday ur — akkor meg is marad állandóan . . .

Van benne valami. Csakhogy nekünk is van ebben a tárgyban véleményünk. Az ugyanis, hogy közbe vághat egy kis Königréc, meg Selferino, akkor aztán úgy fel hengerbuckázik a derék abszolutizmus, hogy kívánni sem lehetne különben.

(Darabentizmus — dicsőség) Ezt az önérettől duzzadó mondást is a budapesti kirendeltség egy alakja mondotta:

— Most csufolnak bennünket a „darabont“ szóval, két esztendő mulva azonban csak olyan dicséret lesz, mint mikor az emberre azt mondják, hogy „nagy hazafi!“

Mert akkorára — ugy-e bár — ugy helyreállítják darabont urék a „rendet,“ hogy még a tyukok is fekete-sárga tojást tojnak! Mindennek dacára darabonták két esztendő mulva is csak a zápjára számíthatnak a tojásnak!

(Tatik-tetik.) A kuria érdemes másod-előnöke a bírói függetlenség megőrzését hangsúlyozta bírótársai előtt. Így értjük aztán, hogy a kuria elnöki székének betöltésére

nem a jeles és független Oberschallt, hanem Lányi uramat emlegetik. Az sem utolsó kijelentése Oberschall kuriai másodelőnöknek, a mellyel bíró társait a sok „tatik-tetik,“ a szenvedő igék szaporításától óvja. Minek is az ítéletben szenvedője, mikor minden ítélet szenvedés legalább egy emberre nézve?

(Találós mese.) Elől egy század, hátul egy század, jobbról is, balról is esendőség, középen pedig egy esomó váltó. Mi az?

A gyermekvédelemről.

A „Szabadság“-nak írta:

báró **Edelsheim-Gyulay Lipót,**
az országos Gyermekvédelmi Liga elnöke.

— márc. 21.

Van-e nagyobb kincsünk a gyermeknél? És mégis uton-utfélen találunk rongyos, beteg, éhező, fázó, elhagyott, züllött gyermekeket.

Mi az oka ennek?

Talán a szülői szeretet hiánya? Téved, aki azt hiszi! Inkább a nehéz megélhetési viszonyokban kell keresni a baj okát és főleg abban, hogy a társadalom még mindig nem ismerte fel azt a kötelességet, hogy ott, ahol a szülő képtelen gyermekéről gondoskodni, ott a társadalom vállalja magára a gyermekek felnevelését. A szervezett társadalom: az állam már megtette az első lépést, amikor megalkotta a gyermekvédelmi törvényeket és felállította

az állami gyermekmenhelyeket, amelyekben most 25.000 gyermeket gondoznak. Már azt lehetett volna hinni, hogy ezzel az intézménnyel meg fog szünni a gyermekek nyomorúsága.

Pedig dehogy szünt meg! Nap nap után megzörgetik ajtónkat szegény, rongyos asszonyok, csecsemővel a karjukon s krajcárt kérnek, mert napok óta nem ettek; zimankós, zord időben ott állanak az utca szegletén s a havas, esőverte rongyból didergő kis gyermek nyöszörgése hallatszik. Megesik a szívünk, amikor ezt látjuk! Mit tehet az az ártatlan kis gyermek arról, hogy apját munkaközben baleset érte? Hogy anyja fekvő beteg? Vagy hogy létét a könnyelműségnek, a pálinka hatásának köszöni.

Nem is ez a kérdés. Hanem az, hogy ha már az a szerencsétlen kis jószág itt van, akkor meg kell menteni az életnek, az emberiségnek.

Nem szabad megengedni, hogy szájalom és könyörületesség híjján egy is elpusztuljon közülök; meg kell törni azt a közönyt, amely elfordul tőlük; a szeretet melegével le kell olvasztani a szivekről azt a jégréteget, amely azokat érzéketlenné teszi a kicsinyek sorsa iránt.

Fel kell ébreszteni a lelkiismeretet, tettekre kell bírni a felebaráti szeretetet s meg kell erősíteni társadalmunkban azt a tudatot, hogy amikor az elhagyott gyermeket védi, nem irgalmas-

Rózsák nélkül.

Milyen szép volt az élet:
Mikor nyμφák, syrének
Fürödtek a tavakban,
És ugy daloltak halkán,
Hogy minden lomb, levélke
Rezzgett a dalba, kéjbe . . .
Mint illat szállt a mámor
A boldogság tavából . . .
Mikor csodák történtek;
Mikor nem voltak vénék;
Mikor minden leányka
A párját feltalálta,
És hitt az Istenekben
Szilárdan, rendületlen . . .

Ez édes álomélet
Rég eltűnt, tova széledt . . .
Hiába zúg a lárma:
A szív hitetlen, árva!
A gondolat, az eszme
Nehéz bilincsbe verve!
Hiába zeng a zsoltár:
A szenvedés, nyomor vár!
És mig tusája hallik,
S a Jog, Erő vonaglik, —
A tói szép syrének
Helyett békák zenélnek . . .
Virágtalan valóság
Hová lettek a rózsák?

Szunyogh Barna.

A régi seb.

Írta: **Homok.**

A „Szabadság“ eredeti tárcája.

A szegedi városháza öreg harangjáról az a legenda szól, hogy az 1879-iki árvíz-katasztrófa éjjelén, amikor betört a városba a víz, megrepedt a szíve . . .

Gyönyörű mese ez, melyet nem mindennapi fantázia eszelhetett ki. A város szíve melynek dobbanását háromszor hallották minden huszonnégy órában sz emberek, meghasad, mikor elsöpri az Istenítélet a szeretet hajlékait és földönfutókká lesznek azok, kiknek megrezgettette lelkét a mélabus hang.

Hát ez a megreperált öreg harang, melynek szelid, szélesöndes időben olyan a hangja, mint a dajkamese: elandalító, — most március 12-ére virradó éjjel ismét megkondult a szekott napi munkáján kívül és bugott teljes egy óra hosszan át. Ez volt a huszonhetedik verse annak a megrázó költeménynek, melyet az emlékezés lassan tűnő fájdalommal őrizget a megtépett lelkek mélyén. A költemény sorai, máris haloványodnak, ugy a mint az ujjáalkotott Szeged fénye erősödik, de föl-föl sir azér minden esztendőben s ma ez, holnap amaz a része ötlük a multakon tűnődő ember elméjébe.

A régi Szegedből ma már alig van valami. — Egy két utca, mely erősen kírja a az új keretből és ezért szinte sérti a szemet. Olyan, mint a megroskadt, beteg ember, fellábát kihuzza a sírból és azzal bicceg itt közöttünk. Ami még kedves a régi-ből, az az öreg Tisza. Ez a nyájas, néha tomboló, szép magyar folyó, mely, ha ugy etsyk neki, összehuzza magát, mint a karsu leány, s ilyenkor oly szép, oly szelid, megy lassan, csöndesen lefelé, mint az édes, zavartalan állom . . .

A partján sétálva, eszembe jut most huszonhét esztendő multán az a reitenetes kép, mely itt táruul föl mindjárt másnap a keskeny földszallagon a mely egyre rémesebb, sötétebb színbe hajlott. Ebben a sötétségben azonban megvillant akkor egy kicsi szivárvány. Olyan szép volt, szinte ma is látom . . . Nem is fogom talán sose elfeledni.

Vagy két nappal azután, hogy a zavaros tenger ellökte maga elől a gyarló emberi munkát, ugy alkonyat felé végigjártam a Tiszapartot, az egyedüli kis szárazföldet, ami megmaradt az óriás területű városból. Ezen a keskeny, hosszú utvonalon volt még egy kevés élet a halál közvetlen szomszédságában. Apró, deszkákból összetakolt kunyhók keletkeztek a homokos parton, melyekben meghuzódtak az emberek, akik nem bírtak megválni a szülőföldtől.

ságot gyakorol, henem kötelességet teljesít.

Mindenki tudja, aki gyermekvédelemmel foglalkozik, hogy nincsen az a rossz sorsban sinylődő gyermek, akinek baján pénzzel és szeretettel segíteni ne lehetne. Ha tehát annyi pénz állana rendelkezésre, hogy az elhagyott gyermekek tartásdíjai fedezhetők lennének s annyi szeretet fog sarjadni a szivekben, hogy foglalkozzunk is a mások gyermekeivel, akkor elértük célunkat.

A tapasztalatlanok azt kérlik:

Hát nem költ a gyermekvédelemre elég pénzt az állam? Nem tartanak-e fenn a törvényhatóságok, községek, egyletek, egyesületek gyermekvédelmi intézeteket elegendő számban? A társadalomnak nevesebb és tehetősebb tagjai nem áldoznak-e a jótékonytáradalmi munkáknak tülön tül.

Hát bizony ebben van egy szemernyi igazság, de nézzünk csak a dolgok mélyére.

Az egyesületek a már teljesen kihasznált társadalomtól segítséget alig kapnak s a jótékony bazárok és táncmulatságok, élőképek, kiállítások költségese rendezésén s főleg pénzügyi sikertelenségén okulva, létföntartásuk érdekében az államhoz fordulnak segítségért.

Viszont az állam a maga 5 százalékos betegápolási pótdóójából, a melynek csak egy kis hányada fordítható gyermekvédelmi célokra, még azoknak a feladatoknak a teljesítésére is alig képes, amelyekre a törvény kötelezi.

Ott állunk tehát ma, hogy ugy az állam, mint a gyermekvédelemmel foglalkozó egyesületek, a társadalom élénk érdeklődése és hathatós anyagi támogatása híján feladataikat teljesíteni képtelenek.

Másrészt a megadózott és folytonos gyűjtésekkel zaklatott társadalom ki van merülve és nem hajlandó újabb áldozatokra, a mi nem is csoda, mert a különféle egyesületek tagjegyzékének átolvasásánál azt látjuk, hogy az összes

egyesületeknél a társadalomnak csak egy bizonyos osztályával találkozunk s a tagok kevés kivétellel mindig és mindenütt ugyanazok, legfőljebb a védnők és elnökök változnak. Ami pedig azt az ellenvetést illeti, hogy nem elégtük-e ki a meglevő állami és társadalmi gyermekvédelmi intézetek a mutatkozó szükségletet, — hiszen alig van a gyermekvédelemnek olyan ága, amelyet valamelyik egyesület föl ne karolt volna — csak azt jegyezzük meg, hogy bizony a gyermekvédelemnek óriási területe hever még parlagon, megműveletlenül s bár az egyes jótékony egyesületek meg is kezdték működésüket, sok helyen azért az első kapavágásnál tovább alig értek.

Látjuk, hogy a gyógyíthatatlan beteg, avagy a testi és szellemi fogyatkozásban szenvedő gyermekeknek milyen kis hányada áll rendes intézeti gondozásban, továbbá a siketnéma és vak gyermekeknek milyen óriási száma van még igazi gondozás híján!

Már ezen igények kielégítése is rengeteg összeget emésztene föl, pedig még meg sem említettük a gyermekszanatóriumok kérdését; hol van még a fázó és éhező gyermekeknek ruhával és étellel való ellátása? A napközi otthonok áldásdus működésének támogatása és fejlesztése?

A szegény iskolás gyermekek tandíjjal és tanszerekkel való ellátása?

Legutoljára hagytuk pedig azt, ami nézetünk szerint az előbbieknél is fontosabb: a szigorubb nevelést igénylő gyermekek számára berendezendő internátusok kérdését.

Gondoljunk csak azokra a züllött, csavargó gyermekekre, akik a vétiségeknek és bűntényeknek minden fájára képesek.

Ezeket a gyermekeket a javító intézetbe kellene adni, de ott nincs hely s így a legtöbb gyermek el sem helyezhető.

A szigoru nevelést igénylő gyermekeknek a gyermekvédelmi törvények

és rendeletek az internátusok föllállítását írják elő, a melyeket azonban az állam pénzügyi szempontokból ezidőszerint nem létesíthet.

Az ilyen internátusok föllállítása nem lehet a társadalmi jótékonytáradalmi feladata, mint ahogy nem föladata a börtönök, fegyházak és javítóintézetek föllállítása és föntartása sem. De hogyha a társadalom a gyermekvédelemnek egyéb ágait teljes mértékben fölkarolná, akkor az államnak több pénze volna fordítható ilyen internátusok létesítésére.

Felsoroltuk nagyjából a legégetőbb bajokat, melyeken segíteni kell, bár távolról sem mondtuk el mindazt, amin segíteni lehetne. De ez is elegendő arra, hogy felébressze a szunnyadó lelkiismeretet, mert mindenki érzi, hogy e bajok gyógyítást igényelnek!

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márc. 21.

E pillanatban még nem tudni, hogy a választások kiírása dolgában hogyan döntött a király. A politikai világ érdeklődése most csak e kérdés felé fordul, mert mindenki tudja, hogy a választások kiírása vagy akár elmaradása döntő fontossággal bír a jelen politikai helyzetben. Ha a választásokat nem írják ki, ez mindenesetre azt jelenti, hogy a kormány teljesen berendezkedik az abszolutizmusra.

Viszont ha a választásokat kiírják, szintén fordulat várható, de ez esetben újabb, nagy törvénytelenység áll be, mert minden attól függ, — hogyan dőlnek el a választások.

(A vezérő-bizottság.)

A koalícióban most teljes esőnd uralodik. Kossuth Ferenc beteg s nélküle semmiféle akcióba nem lehet belemenni. A vezérő-bizottság ülést ezideig nem hívták össze, de a jövőben nem is fogják nyilvánosan összehívni, hanem bizalmasan megtartják az ülést és azután könyomatos utján közlik a lapokkal a hivatalos közleményt.

De milyen gyászos, siralmas volt itt az élet. A szomorú arcokon a kétségbeesés árnya sötélt, a fénytelen szemek megteltek könnyekkel, mindenütt a tépelődés, a panasz zokogott...

Kicsi lánykával találkoztam fönn a felső Tiszaparton. Körülbelül nyolc esztendősen lehetett. Viruló egészséges volt az arca és gyönyörű feketék a szemei. Karton ruháskájában dideregve gubbasztott, mint valami fázó madár, melynek tollait fölborzolja a hideg márciusi szél.

Megfogtam kicsi kezét és megszólítottam:

— Miért sírsz kis leányom?

— Az édes anyámat várom — felelt pityeregve és rám nézett szép, bánatos szemekkel. Olyan csodálatos nagy szeretet sugárzott ki ebből a fájó tekintetből.

— Nem látta? — kérdezte azután nagyot sóhajtván.

Hogyan láttam volna édes Istenem; hiszen csak másnap tudtam meg, hogy kinek a kis lánykája. Azért még is azt mondtam neki:

— De jön, bizonyosan jönni fog. Csak várj kedvesem.

Az arca felderült. Hálásan nézett rám.

— Édes vagy-e? — kérdeztem később.

Szomorúan lehajtotta a fejét és halkán felelte:

— Igen.

— No gyere, igyál kávét.

Pár lépésre, szellős sátorban paraszt asszony főzött valami meleg lötytyöt, ebből vettem a kis lánynak egy bögrével. Megitta, megköszönte, én azért nem birtam elválni tőle. Még tovább kérdeztem. A kis lányka bizalmas lett és beszélt. Elmondta, hogy Rókuson a város vége felé, egy keskeny utcában laktak. Az édes apját kihajtották kora hajnalban a töltésre (akkor valószínűleg hajtották, még pedig fegyverrel az embereket a gárra) ő pedig az anyjával otthon maradt. Vártak sokáig az édes apjára, de nem jött. Egyszer csak bealkonyodott. A kétségbeesett asszony azonban még mindig nem birta ott hagyni a földet, melyhez oda volt nőve a lelke, melyen született s amelynek porában játszott a gyermekéveit. Egész éjjel nem aludt egyikük sem. Az anya kikínézt a viharos éjszakába, melybe a menekülő emberek hívó szava hangzott lemondó fájdalommal. Azután újra csak megújuló bizalommal maradt a szegényes hajlékban.

Egyszer valaki megzörgette az ablakot:

— Meneküljenek itt a víz!...

Kiszaladtak az udvarra. Az asszony eloltotta a lámpát, és mint aki félti a magát, gondosan bezárta a pitvar ajtót. A szél rémesen süvített, távollássa valami zugó morajlás hangzott. Egy-egy szokatlan hang robajnak, recsegésnek, azután szivettető segélykiáltásnak zavaros hangját hozta magával a hidegen szaladgáló szélvihar.

Menekülni már nem lehetett.

A rémes hangok egyre közeledtek a sötét éjszakában, az áradat bömbölése egyre rémitőbb lett, egyre közeledett a fagyos halál. A kert tulsó végéről már letépte a kerítést a zúgó ár, a szomszéd házak ijeszítő robajjal borultak le a hatalmas ellenség előtt — itt volt az élet és a halál közötti végső pillanat. Ebben a rettenetes percben lehetett még menekülniök. A másikban már ott volt a halál fagyos karja. Egy ölelés és vége a gyarló életnek... Az anya megfogta remegő gyermekét és fölment vele a ház előtt álló öreg eperfára.

Mikor a hajnal megtörte a borzalmas éjszaka sötétjét, egy szilajon rohanó végtelen tenger fölött voltak. Házatökök, butorok, rögöz állhatatosan ragaszkodó emberek holtteste ment a siető, piszkos áradattal. Valami borzalmas, sötét kép volt ez. A tenger pedig nőtt, egyre emelkedett, mintha mindent el akarna pusztítani, ami a föld fölött él.

Itt töltött el az anya a gyermekével harminc óra hosszat.

Másnap mikor a téli napsugár végigfeküdt a tarajos sárga vizen s az utca megtisztult: magával sodort az áradás mindent, amit utjában talált, — egy ember jött csónakon feléjük. Szivtelenek voltak akkor az emberek. Üzletből üzték az életmentést. A haldoklók könyörgésével kérték ezt a csónakot, hogy mentse meg őket.

(A rendelt-eső.)

A belügyminiszter mai rendelete általános konsternációt keltett koalíciós körökben és még növelte a megdöbbenést az a hír, hogy Rudnay királyi biztos rendeletet fog kiadni a lapkihordás megszorításáról.

(Biharmegye közgyűlése.)

Biharmegye mai közgyűlésén tárgyalta a nemzeti ellenállás ügyében érkezett átiratokat. Beöthy László volt főispán indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy tiltakozik a képviselőház feloszlata ellen. óvást emel a kereskedelmi szerződések rendeleti útján való életbeiktatása és a királyi biztosok kinevezése ellen. Az ellenállást azonban közérdekből nem mondja ki és óhajtja, hogy a tisztviselők hazafias hűséggel tartsanak ki az alkotmány védelmében és küzdjenek a megye autonómiájáért. A közgyűlésen Tisza István gróf is jelen volt, de politikai nyilatkozatot nem tett, csupán megyei érdekei dolgokban szólalt fel.

(Fölmentett és kitüntetett főispánok.)

Ő felsége báró Feilitsch Berchtold szabolcsi és báró Fiáth Béla fejérmegyei főispánokat állásuktól felmentette s nekik a Lipótrend lovagkeresztjét adományozta.

(Fejérváry kihallgatása.)

Báró Fejérváry Géza miniszterelnököt Ő felsége ma délelőtt 2 órakor fogadta. A kihallgatás egy óra hosszat tartott. Bécsi politikai körök szerint **a kihallgatás a választások kérdése körül forgott. — Döntés nem történt.** — A miniszterelnök még ma visszautazott Budapestre.

Az ember egy darabig gondolkozott, azután azt mondta:

— Csak az egyiket bírom elvinni, a csónak tele van, fölborulhat.

Az anyának összeszorult a szíve s úgy érezte, mintha most hagyná el az a parányi ereje is, a mi még megvan. Uram Isten, itt az ítélet percében most szakadjon meg a szíve felétől, gyermekétől, most váljon meg tőle, hogy aztán soha ne lássa többé. Valami rettenetes mély fájdalom viharzott köröskörül az anya lelkén. Megereedt a könyve. A lányát magához ölelte, megcsókolta s úgy nyöszörgött:

— Itt van, ezt mentse meg.

A kislányt meg is mentette. Kihozta a partra, itt aztán letette s az Isten gondjaira bízta. Ki örködött volna akkor a másika fölött? Kinek jutott a szívében hely a szájalomra? Tele volt akkor az ember szíve keserőséggel, vigasztalhatlan fájdalommal.

Másnap, amint bandukoltam a keskeny parton, nézni és szívembe vézni a szülőváros pusztulásának szomorú képét, már ott láttam a kunyhó körül az asszonyt is. Az anyát. Az arca sötét volt a fájdalomtól. És a szemében nedvesség fénylett. A kislány megismert és mosolyogva mutatott az anyjának.

Ezt a gyermekmosolyt, a siró felbő lett ezt a darab színes szírványt ma is látom . . .

Paktum vagy ellenállás?**Az alkotmányvédők értekezlete.**

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 21.

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a királyi biztosnak a kinevezését tartalmazó királyi leirat kihirdetése után első teendője az igazoló választmány megalakítása lesz. — Akkor azt is megírtuk, hogy Rásó István titkár fog utra indulni Diógenes lámpásával, hogy felkutassa azt a négy bizottsági tagot, akik az igazoló választmányi tagságot elvállalni hajlandók lesznek.

Diógenes lámpása ezuttal eredményesen kutatott. — Akadt négy bizottsági tag, aki elvállalta az igazoló bizottsági tagságot azon esetben, ha a többi tagok elhatározták, hogy velük *működni fognak*, ami azt jelenti, hogy az igazoló választmány teendőit képes legyen *simán, incidens nélkül* elvégezni.

Megindultak tehát a tárgyalások abban az irányban, hogy az igazoló választmány választott tagjai nyújtsanak garanciát a kinevezendő tagoknak, azon feltételre nézve, amelyekhez azok a kinevezés elfogadását kötétték.

A tárgyalások és purparlék eddig *eredményre nem vezettek.*

Az alkotmányvédő bizottság ma délután ülést tartott a városházán az igazoló választmány tagjainak bevonásával. A tanácskozásról, miután zárt ajtók mögött folyt le, nem számolhatunk be olvasóinknak. Eredménye azonban az, hogy az igazoló választmány választott tagjainak az értekezlet nem tanácsolja, hogy a garanciát a kinevezendő tagoknak megadják, sőt a kombinációba hozott négy tagnak sem ajánlják a tagság elfogadását.

Értesülésünk szerint végleges határozatról nincs még szó. Kovács József polgármester amellet agítál, hogy az igazoló választmány akadálytalanul működhessek, mert ebben az autonómia felfüggesztése következhetik. Nem lehetetlen, hogy az agitáció végtére is eredményes lesz.

Az értekezleten Szabó Kálmán elnökölt, s Bakonyi, Thaly és dr. Fejér Ferenc kivételével jelen voltak az összes tagok.

A királyi biztos működik.**Rendületet kap és ad.**

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 21.

A királyi biztoság lassan-lassan halad előre azon az úton, amely feltétlen bizonyossággal az autonómia teljes gyakorlásához vezet.

Felesleges volna kutatni azokat az indokokat, amelyek a törvénytelen kormányt a vármegyék és városok autonómiájának teljes elkobzására irányítja. A mai napon Kristóffy megkezdte a rendeletekkel való kormányzást. Azon rendeletén kívül, amely az előleges cenzurát óhajtja bevezetni s amelyet

lapunk más helyén egész terjedelmében közlünk, rendeletet küldött ma szét vonatkozólag a

népgyűlésekre.

Ez a rendelet az összes királyi és megyefőnököknek szól. Tárgyalja pedig azt, hogy a belügyminiszter szörnyen félti az ország nyugalmát a népgyűlésektől s meghagyja a királyi biztosoknak és megyefőnököknek, hogy a városok és vármegyék területén a népgyűlések engedélyezését vonják egészen *hatáskörük alá*. Ez annyit jelent, hogy ezután, nevezetesen Hajdúvármegye és Debrecen területén Naszády Iván királyi biztoshoz kell fordulni engedélyért, ha népgyűlést akar valamelyik párt tartani. A belügyminiszteri rendelet szigoruan meghagyja, hogy *nyílt helyen* politikai párgyűléseket ne engedélyezzenek a kirendelték.

A debreceni királyi biztoság szigoruan ragaszkodik fog jövőre ehhez a rendelethez.

Kristóffy példáját követve, rendelettel dolgozott ma a királyi biztoság is.

Naszády Iván ma irással fordult a

közigazgatási bizottságokhoz,

amelyben felszólítja az előadókat, hogy a soron kívül elintézhető ügyeket azonnal küldjék át hozzá, hogy azokban véglegesen intézkedhessek. A királyi biztos rendeletét azzal indokolja, hogy a soron kívül elintézhető ügyek halasztást nem tűrhetnek addig, amíg a közigazgatási bizottságok hanként üléseznek.

Ez a királyi biztos rendelet teljesen teljhatalmának hatáskörébe vonja ezuttal még csak a közigazgatási bizottságokat. Nem lehetetlen azonban, hogy nemsokára sor kerül a többi bizottságokra és lassan lassan az az egész autonómia is.

A rendőrség palotát kap.**Megszűnnek a mai állapotok.**

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 21.

Kovács Gusztáv esete két irányban hat jótékonyan a város fejlődésére.

Az egyik az, hogy a rendőrség gyöngye alapokon nyugvó szervezetről meggyőződést szereztek az illetékes körök és komolyan neki láttak annak az elsőrendű feladatnak, amely a rendőrség reorganizációjával kell, hogy biztosítsa a közbiztonság egészséges megvédését. Erre nézve a városi tanács megbízásából a Debrecenben megforduló fővárosi rendőrtisztviselők észrevételei nyomán rendszeres javaslat készült, s mihelyt az állapotok valamiképpen rendbe jönnek, ezen javaslat gyors letárgyalása első teendője lesz a városi közgyűlésnek.

A fővárosi rendőrtisztviselők valósággal megbotránkoztak azokon az állapotokon, amelyek a rendőrség épületeiben uralkodnak. — Különösen a büntügyi osztály büszhött, piszkos helyiségein, szűk folyosóin botránkoztak meg s kijelentették, hogy ezeken az állapotokon rövidesen változtatni kell, ha azt akarja a város, hogy a rendőrség működésének megtudjon felelni.

Ennek folytán a városi tanács behatóan foglalkozni kezdett azzal, hogy miképen lehetne a rendőrség két osztályát egy épületben összpontosítani, s hol lehetne felépíteni ezt az épületet?

A tervezetés ma már határozott alakot öltött és megállapodott annál, hogy a Komáromi-házat, ahol most a rendőrség közigazgatási ügy osztálya — a főkapitányság — van, lebontják, megveszik a szomszédos Bészler házat és Rickl Antal kertjének bevonásával így nyert hatalmas területen modern, az építészeti összes eszközeivel megkonstruált épületet emelnek a rendőrségnek.

Természetesen ez ma még csak terv. Megvalósításához szükséges, hogy az érdekelt telektulajdonosok átengedjék területüket a városnak. Ez illetőleg a városi tanács rövidesen megindítja tárgyalásokat az érdekelt telektulajdonosokkal s ha ezek sikerrel kecségetnek, utasítani fogja a mérnöki hivatalt, hogy a rendőrségi palota tervét készítse el.

A központi rendőrség épületének kérdése ezzel a tervvel mindenesetre jól volna megoldva.

Kristóffy és a sajtó.

Az előzetes cenzura.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 21.

A hivatalos Budapesti Közlöny mai számában Kristóffy belügyi ügyvivőnek ezt a rendeletét közli:

A sajtótermékek ellenőrzése és ezzel kapcsolatban a nyomtatvány utján elkövetett bűncselekmények esetében a *bűnvádi eljárásnak kellő időben való törvényszerű kezdeményezése* gyakran lehetetlenné válik, mert egyes hírlapokat közvetlenül a vonat indulása előtt adnak postára, sőt gyakran az utolsó percben közvetlenül az induló vonat mozgópostakocsijaiba dobnak be.

Rendelem tehát, hogy bármely induló vonattal csak azok a hírlapok küldhők tovább, amelyek legálább egy órával a vonat indítása előtt adtak postára. Később feladott lapok csak kivételesen akkor küldhetők el az illető vonattal, ha ez sajtórendészeti szempontból akadályba nem ütközik.

Ugyanez a szabály áll a bíróság már lefoglalt valamely hírlapnak a törvénysértő cikk kihagyásával vagy pótlásával postára adott újabb kiadására is.

Az ilyen újabb kiadás beérkezéséről a postahivatal a sajtóügyi vádhatóság szolgálattételre kirendelt tagját azonnal értesíteni köteles. Ettől az értesítéstől számított egy órában belül az újabb kiadás szintén csak akkor küldhető tovább, ha ez sajtórendészeti szempontból akadályba nem ütközik.

Nyilvántartás és ellenőrzés céljából a postahivatalok a hírlapok feladási idejét a posta- és táviróhivatalnál pontosan megőrzendő *hírlapfeladási lapon* mindenkor feljegyezni tartoznak.

Feladási helyekül Budapesten a hírlapok részére, a szaklapok kivételével, kizárólag a főpostai, a keleti pályaudvar mellett levő 72. és a nyugati pályaudvar mellett működő 62. számú hivatali jelölöm ki.

Hírlapok és egyéb sajtótermékek közvetlenül a mozgópostára sem Budapesten, sem máshol egyáltalában nem adhatók fel.

Budapesten, 1906. évi március hó 20-án.

Ez a rendelet, amelynek kiadása különben is csak a kereskedelemügyi miniszter hatásköréhez tartoznék, minden különös bevezetés nélkül megcsinálja Magyarországon az *előzetes cenzurát*. Az a sanda tö

rekvés a forrása, hogy mindenképpen megnehezítse a lapok technikai kiállítását és biztosítsa az elkobzások sima lefolyását. A Bach-korszak legnagyobb sérelme volt az előzetes cenzura. A hatvanhétben megcsinált alkotmány negyedik évtizedében most visszaállítják ezt a régi állapotot. A belügyvivő gondoskodik arról, hogy a lapok a nyilvánosságra kerülésük előtt egy órával ott legyenek az ügyész kezében, hogy az kellő kényelemmel latolgathassa: van-e azokban valami, ami nem elég lojális.

Gyönyörű állapotok!

Irodalom és Művészet.

Kondor Ernő nótái Kondor Ernő, a színtársulat virágvasárnapkor távozó tagja bucsuzásul kedves meglepetésben részesítette jó barátait és ismerőseit. Pattogó csaidásait, egy hallgatóját és kuplóját, amelyeket a debreceni cigány zenekarok hónapok óta nagy tetszés mellett játszanak, — összefoglalta és egy füzetben kiadta. A dalok hangulatosak fűlbemászók és a csárdások alkalmasak arra, hogy még sok téli szezon alatt szolgáljanak talpalávalóul. Az ötletes szövegek Vályi Nagy Gusztáv szerzeményei. A dalos füzet 2 korona 50 fillérért kapható minden zeneműkereskedésben.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— március 21.

A Burgból szegyzemre nemrég

Kiadták már az utjukat,

Nevetgélit rájuk gunyolódva

A talpnyaló lakáj csapat.

S ők jöttek szótlan, haloványan

— Rajtuk egy országnak szeme —

S gondterhes homlokuk borúján

Egett a nemzet szégyene . . .

Most másodszer rontott reájuk

Az elbizott hatalmi gög,

Kik eddig örködtek fölöttünk,

Imé, széjjelkergetve ők.

Széjjelkergették, mint a csürhét,

Vezéreink nemes hadát,

Hogy senki sem legyen, ki nekünk

E zord éjben világot ad.

Hogy ne legyen, ki szítsa pettyhűdt

Szivünkben az önézetet,

Hogy senki se legyen, ki minket

A jog szent mesgyéjén vezet.

Nincsen hát senkink! — Oh, de van még!

Védj meg, magyarok Istene!

Könnyes szemekkel, térdén állva

Egy nemzet kér: Légy most vele!

Fenő.

Felolvasó est. A holnap, esütörtök délutáni felolvasás, mely pont 5 órakor tartatik meg a róm. kath. főgymnázium dísztermében, rendkívül érdekesnek s igen látogatottnak ígérkezik. Ezen nagy érdeklődésnek oka az a pompás műsor melyet itt egész terjedelmében közlünk: 1. Ch. Dancla. Symphonie concertante. Zongorán előadja: Riesz Vilma k. a. két hegedűn: Vásáry István és András urak. 2. Magyar ipar és magyar nők. Szabad előadás. Előadja: a magyar védőegyesület központi igazgatója Dobiecski Sándor ur. 3. a) Mayerbeer. Ördög Róbert nagy ária; b) Az én dalom. Zongora kísérettel énekli: Nagy Farkasné úrasszony. 4. A római nőkről. Irta és felolvasa: dr. Szűts István ur. 5. Pósa Lajos. Ezer év múlva. Szavalja: Pap Vilma k. a. 6. a) Beethoven L. F. dur romance; b) Wieniavszky. Kuliwiak. Zongora kísérettel előadja: Podolszky Mar-

git urleány. A zongora Szendrő Sándor ur zongora-terméből való. Ezen igen élvezetesnek ígérkező estére jegyek kaphatók Mihailovits Jenő gyógyszerházában.

A Jókai emlékünnepe. A f. hó 25-én vasárnap tartandó Jókai-emlékünnepe iránt általános az érdeklődés Debrecen művelt társadalmában. Természetes is ez, nemcsak azért, mert a Csokonai-kör ez ünnepel a legnagyobb magyar regényíró iránti kegyeletnek akar eleget tenni, hanem mert ez alkalommal a magyar közönségnek dédelgetett írója Herczeg Ferenc fog felolvasást tartani. A páholy jegyek már majdnem mind elkelték, a számozott ülőhelyekből is igen sok. A jegyek még ma a Csokonai-kör tagjainak vannak fentartva, de holnaptól kezdve erre való tekintet nélkül válthatók Tóth Béla gyógyszerházában.

A hazai ipar érdekében. Az ország egész társadalmát át van hatva attól a meggyőződéstől, hogy a hazai ipar támogatása immár polgári kötelesség. Városunk társadalmát is így gondolkozik s valósággal járja szervezését, hogy ez a nagy ipari akció kerestülvitelére képessé tegye. E szervezés módzatainak megbeszélése csütörtök f. hó 23-án, pénteken délután 4 órakor a Kereskedő társulat dísztermében értekezletet tartanak. Kívánjuk, hogy a mozgalom teljes sikerrel járjon.

Szoboszló és Hajdúvármegye leszerelése. Hajdúszoboszló város törvényhatósága tegnap közgyűlést tartott, amelyen Hajdúvármegye leszerelő határozatával is foglalkoztak. A közgyűlés nagy szótöbbséggel kimondta, hogy a leszerelő határozatot kötelezőnek magára nézve nem tartja s az önkéntes adófizetéshez és ujoncozáshoz segédkezést ezután sem nyújt. A szoboszlói közgyűlés határozata általános feltűnést kelt és érdekes kérdés eldöntésére ad majd alkalmat arra tudniillik, hogy a megyei önkormányzat kebelében működő rendezett tanácsú városok jogosultak-e ellenkező álláspontot elfoglalni?

A temetkező-egylet vigalma. A debreceni első temetkező-egylet mint szövetkezet tisz ikara és választmányára április hó 7-én, azaz szombaton, a Csapó utcán levő "Korona" vendéglő tánctermében az egylet pénztárának gyarapítására táncvigalmat rendez. Belépti díj személyenként 1 korona 20 fillér. Családjegy 3 személyre 3 korona. — Kezdeté este 8 órakor.

Hajza a vasutnál. Az utóbbi időben a zsebtolvajokra nagyon jó idő járt, mert a debreceni vasuti állomáson a rendőrök miatt szabadon járhattak, kelhettek. De mióta a vasutnál nem rendőrgyöngök, hanem rendes őrség teljesít szolgálatot, azóta rendben folynak a dolgok s a zsebmetszőknek bealkonyult. A legutóbbi napokban három híres zsebelőt fogtak el a vasutnál. Tegnap este a Szatmár felől érkező vonattal három gyanús alak jött, kiket a rendőr igazolásra szólított fel, mire kettő az épen induló vonatra ugrott fel, a harmadik pedig futásnak eredt, de a rendőrök lefűlelték s bekisérték a központra ahol kiderült, hogy a lefűlelt ifjone Fülöp Sándor nagyon is ismert, nagyváradi zsebmetsző. Fülöpöt letartóztatták, társainak a rendőrség nyomában van.

Tanulók a városi muzeumban. A debreceni állami főreáliskola tanári karának dicséretes tényéről adhatunk hírt olvasóink. A főreáliskola két osztályának növendéke ma d. u. ugyanis meglátogatták a városi muzeumot. A két osztályt külön-külön vezették tanáraik, dr. Horvay Róbert, Alt Henrik, Falábu Jenő és Ignác Ernő, kik a tárgyakat meg is magyarázták. Jövőre ismét két osztály látogatja meg a muzeumot. Ajánljuk a jó példát a többi tanintézet figyelmébe is.

— **Egy kis jellemzés.** Szeged városának közgyűlése elhatározta, hogy nem szerel le. A közgyűlésnek sok érdekes mozzanata volt, ilyen különösen a Gerle Imre bizottsági tag beszéde, a melyben következőleg jellemzi a darabont kormány bizalmas méltóságos urait:

„A zsaner mindig egyforma. Az ilyen egyén már fiatal korában árulkodik. Besug. Csuszómászó. Eleinte öreg népeknek a kegyelméből él. Később panamá hősé lesz. Bünyádi eljárás is van ellene. Másutt az ilyen ember börtönbe kerülne, minálunk méltóságos ur lesz belőle. Akkor, amikor a lánya selyemben jár, a fia a nép filléréiből összeharúcsolt vagyont mulatóhelyeken dorbézolja el, akkor ő a szuronyok mögött vigyorog az igazság szemébe.“

Ezt a jőféle szegedi paprikát élvezni fogják máshol is.

— **A teastélyek utolsója és ezen évadban befejezése** jövő vasárnap lesz e hó 25 én este 6—8 óra között a „Bika“ dísztermében. Bizonyára mindazok, kik már két télen át oly szívesen jártak fel a tea estékre most is mind ott lesznek az utolsó órákig. Sőt ismerőseiket és a tea estélyek ritkább vendégeit is fel fogják hozni, mikor a téli ideig bucsut vesznek ezen közkedvelt szórakozástól. Ugy halljuk, hogy a rendes theán kívül még lesz bidez felvágott is stb. A be léptidij, mint mindig csak egy korona; a külön felvágott, ha megrendelik 60 fillér lesz. Tehát viszontlátásig a vasárnapi teastélyre!

— **A szerb dalárda hangversenye.**

A debreceni dalegylet közlései nyomán megírtuk, hogy a szerb dalárda husvét első napján jön Debrecenbe. — Most azonban úgy értesülünk, hogy közbejött akadályok folytán a szerb dalárda hangversenye pünkösdre marad.

— **Az ács munkások mozgalmá.**

Néhány nap előtt megemlékeztünk az ács munkások mozgalomáról, akik a munkaviszony szabályozását illetőleg memorandumot terjesztettek a munkaadók elé, melyben a két évnél idősebb és az 55 évnél nem korosabb segédnek óránként 42 fillér, a két évnél fiatalabb és 55 évesnél idősebb munkásnak pedig 38 fillér munkabér megadását kéri. Az ács mesterek a memorandum tárgyában tegnap délután az ipartestület tanácsstermében hosszasan tárgyaltak a munkások megbízottjaival. A tárgyalás azonban nem vezetett eredményre, mert a munkaadók azon indokolással, hogy miután a kőműves mesterek vállalják az egész építkezést és így ők csak másodkézből nyerik vállalatukat, nem hajlandók a 42 fillér minimális és a 32 fillér maximális munkabérenél többet fizetni.

— **A kormány jutalma.** Kristóffyék tei marékka szórják az elismerést és a jutalmat azoknak, a kik érdekhajhászból melléjük szegődtek. — A legújabb hír arról szól, hogy Biró Lajos, Vészi Józsefnek veje, aki most a „Budapesti Napló“ szerkesztője, miniszteri osztálytanácsos lesz, s a sajtóiroda adminisztratív felügyeletét fogja ellátni.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon kedves ismerőseink és jóakaróink, kik felejtetetlen kedves halottunk f. hó 20-án történt végtisztességétől megjelenni és ezáltal mély bánatunkat enyhíteni szívesek voltak, fogadják ez uton kifejezett őszinte köszönetünket Debrecen, 1906. márc. 21. özv. Hosszumezői Nagy Ferencné és családja.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kiakasztóban.

x **Végeladás! Mentze Henrik** újdonságok áruháza Piac és Szent Anna-utca sarkán teljesen feloszlik, az összes raktáron levő árukat beszerzési áron alul árusítja el 139-x-14.

x **Ujítás képkeretekben.** Üzletemben a legmodernabb képkeretek készíttetnek aquerellek, krétarajzok, vagy bármilyen más képekhez tetszés szerinti kivitelben. — Felhívom a t. c. vevőközönségnek a kirakatomban kiállított rámák megismerésére b, figyelmét. *Pongrácz Géza* papírgyári raktára a Bika-szálloda mellett.

x **Ninos többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az *Iziz* hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olcsósága miatt mindenki használhatja. Ara csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben *Szilcz Ferenc* gyógyszerterárában, Piac-utcán.

x **Lehr Mária** ezelőtti Kronfusz csipke-vegyészeti tisztító és festészeti intézete, Budapest VIII. Baross utca 85 a legmeglepőbb eredménnyel eszközi; csipkék, ruhák, kemék, szövetek vegyi tisztítását vagy festését. Ruhák fejtetlen állapotban is festetnek. Vidéki megrendelések a legpontosabban, jutányosan és gyorsan teljesítettek.

x **A régi összetételű nyers csukamájolaj** értékét nagyban csökkenti azon körülmény, hogy emésztési zavarokkal és nehézségekkel jár. Ezen nehézségek most is vannak győzve a Scott féle Emulsió által, mely mész- és natronhypophosphit hozzáadásával készül. — A scott-emulsió egy teljesen tiszta készítmény, mely a híres Scott féle eljárás szerint készül, miáltal a csukamájolaj gyógyító hatása emelkedik.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Szerelm és revolver.

Öngyilkos ápolónő.

Szenvedélyes troubadur.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 21.

A debreceni köz-kórháznak szenzációja van Öngyilkossági kísérletet követett el a legszebb ápolónője, egy viruló, csinos, szemrevaló 19 éves hajadon, a szépséges Beregszászi Ilona, a komor épület házi tündére, aki után egyaránt bolondulnak az orvos urak és a betegek, aki mindenkit megbabonázott, magába gabalyított, hanem aztán addig játszott a tűzzel, hogy végtére is rossz vége lett a dolognak.

Az eset egyébként hála az isteni gondviselésnek és a közelben ólálkodó orvosi tudományának inkább romantikus, mint tragikus.

Ugy esett a dolog, hogy a leány iránt ki mindössze néhány hónapja, ujév óta van alkalmazva a köz-kórháznál, rövid ápolónői hivatása alatt lángoló, szenvedélyes szerelme gyuladt egy hevesvérű fiatalember, a ki azonban hiába rimázkodott és esdekelt neki — nem tudta szíve vonzalmát elnyerni. A szerelmes troubadur aztán — látva, hogy könyörgéssel nem megy semmire, minthogy lemondani nem tudott — határtalan szenvedélyében fenyegetéshez folyamodott, így akarván célt érni. Valósággal üldözte szerelmével a róla hallani sem akaró szerencsétlen leányt, aki kétségbeesésében, hogy szabaduljon tőle a végzetes elhatározásra szánta magát, hogy öngyilkosságot követett el.

Hogy a történetet az elején kezdjük ugyanis a szerelmes fiatalember — Tóth Sámuel, helyi vasutrészvénytársaságnál alkalmazásban levő napdijas, — mintegy 6—8 hétel ezelőtt, valami a tornacsarnokban tornázás

közben ért súlyosabb természetű balesete következtében bekerült a köz-kórházba, ahol huzamosabb ideig kellett gyógykezeltetni magát. Hosszu betegsége alatt a szép Beregszászi Ilona ápolta, aki mindjárt az első napokban nagyon megtetszett neki.

A leány hivatásához tartozó dolognak tartotta, hogy a betegeknek egyszer, más-szor ha tehette néhány derűs percet szerezzen, vigasztalja, felvidámita őket stb. Azért, amikor ideje engedte, szokása szerint barátságosan elbeszélgetett a fiatal emberrel is. Talán, hogy örömet szerezzen neki, — eióg meggondolatlanul — néha enyelgett, kacérokodott is vele. Tóth Sámuel pedig nagy boldogan félremagyarázta a leány viselkedését és itt kezdődik aztán a tragédia.

Az Ámor hálójába került napdijas egy zimankós téli napon epekedő szívvvel szerelmet vallott a szép ápolónőnek, aki azonban nem igen biztatta a rózsás reményekkel, hanem ellenkezőleg igyekezett kiábrándítani. Csakhogy nem olyan könnyű volt ám ez.

Kárba vesztett mindegyik kísérlete, hiába nyilatkoztatta ki a fiatalembernek, hogy nem viszonzozza érzelmeit, az csak nem tudott a dologba belenyugodni és tovább ostromolta szerelmével.

Közben Tóth Sámuel felgyógyult és elbocsájtották a kórházból. A leány örült, azt hitte, hogy végre lerázta a nyakáról. Ebben azonban csalódott. Tóth Sámuel nem tudott olyan könnyen lemondani, róla, nap nap után kilátogatott hozzá. Könyörgött, esdekelt neki, hanem hát hasztalan, kény-szerűségéből meghallgatta ugyan, de hajthatatlan maradt. Az eredménytelen ostrom aztán végtére már nagyon elkeserítette a boldogtalan napdijast, aki utóbb látogatásai alatt heves jeneteket rögtönzött. Főképpen szenvedélyétől elragadtatva fenyegetőzni kezdett és azzal a kecsesgöttyű igérettel igyekezett a leányra hatni, hogy lelövi, ha nem viszonzozza szerelmét. És hogy komolyan beszél, ezt olyképpen igyekezett bebizonyítani, hogy tegnap már revolverrel felkészülve jelent meg imádottjánál, mikor is ismételtén kerekén kijelentette neki, hogy vagy meghal, vagy az övé lesz válasszon utoljára. 24 órai gondolkodási időt enged.

A szegény leány erre úgy megijedt, hogy ma délelőtt szublimátoldattal megmérgezte magát, gondolván, hogy ha már úgy is meg kell halni, inkább önkézevel véget életének. Mert a napdijas sem élve, sem halva nem akart lenni. Tettét társadja Magyar Erzsébet szerencsére még idejekorán észrevette és így a gyorsan alkalmazható gyomormosás megmentette az életnek. Az esetről nyomban értesítette a kórház gondnoka a rendőrséget, honnan Kovács Kálmán fogalmazó a délután folyamán kihallgatta az öngyilkos ápolónőt, aki pár nap alatt teljesen fel fog épülni.

Színház. Zene.

A zenede nagy hangversenye.

— márc. 21.

Tegnapi számunkban hoztuk volt a zenede 20-iki nagy hangversenyének részletes műsorát.

Mint abból megítélhető, ezen hangverseny különösen gazdag leendő a legújabb, de legalább is ritkán előadásra kerülő számokban.

A Haydu-symphoniát ugyancsak az ezuttal kifejezésre jutó tökéletes előadásánál és nagyobb méreteinél fogva soroljuk a nálunk gyéribben élvezhető műsorpontok közé és Lavottának csodaszép menuettjében is volt már alkalmunk gyönyörködni, de a program többi számai még nem szerepeltek hangversenyeinken.

Különös hatásra tart igényt Bohmnek dallamgazdag Cavatinája. Ezen szerzőnek minden művét a nemes, zengzetes melodia jellemzi. Elképzelhető, hogy a most előadásra kerülő mű sem nélküli ezen vonásokat, főleg midőn maga a szerző „Cavatiná“-nak titulálja azt, különösen a 25 iki hangversenyen, hol a jó kezekben levő vonóshangszerek tulnyomó száma kellő érvényre juttatja a célzott hangeffektusokat; a szélesen áramló, áhitatszerű melodia folyamból előtörő hegedűsoló pedig avatott rajzolóra talál.

Nem csupán a szerencsés véletlennek köszönhető, hogy a műsor egységes lyrai jellege az énekszámokban is folytatódik.

A vendégművész, bár egyuttal ünnepelelt drámai énekes is, a hangversenytermekben szívesebben foglalkozik a dalszerű conceptivák helyesebb alakjával, a lyrai termékekkel.

E tekintetben ellenlábasa a nagy dán művésznőnek: Gulbranzannak és a hirtelen, csodaszzerű tökéletességben feltűnt finn művésznőnek. Vasárnapi felléptén nem kevesebb, mint hét számot énekel: Gilda mintaszzerű áriáján kívül, a francia és holland dalmező legszebb virágait mutatván be, melyek mindannyian a lantos költészetnek zenévé alkoholizált remekei.

A francia szerzők közül csak a finomlelkű nő-szerzőt, Chaminadeot ismerjük, — de egyéb művei után következtetve Privas Xvavér dala is előreláthatólag igen fog tetszeni.

Ugyyszólván teljesen ismeretlen világ előttünk a hollandok kedélyelete és sóvárogva várjuk a percet, midőn annak hangján az arra leghivatottabb művész szóland hozzánk.

A szép hangversenynek méltó záradéka lesz a vegyes énekkar működése, Husz tanár vezetés alatt Gollnak egy hatalmas művét, a „Szeretet“-et adván elő.

Az énekkarban 15 bájib fiatal leány és majdnem ugyanoly számu, kitűnő hangú férfi szerepel.

* **Loute.** Piros színlap és piruló nézőtér... Loute mai előadására is elkelt minden jegy. A közönség a kitűnő összejátékon és Békés és Deéssi groteszk figuráin mulatott a legjobban.

* **Sárga csikó.** A legjelesebb magyar népszínművek egyikét, Szigligeti remekét eleveníti fel péntek este a színház. A népszínmű előadása iránt meleg érdeklődés mutatkozik és a szereplők nagy ambícióval készülnek a péntek esti reprizre.

* **Dráma a tenger fenekén.** Káprázatosan fényes, meglepően nagyszerű díszletekkel mutatja be a színház Jules Verne fantasztikus színművét. — A látványosságot ritka vidéki színpadon lehet előadni. Zichy Gyula hogy ezt a nagystíli színművet be mutassa, némely átalakítást rendeltetett a színpadon, mert annak a csodálatos világának bemutatása, a hol a darab játszik a legspeciálisabb színpadi technikát igényli.

* **Leányka.** A színház legközelebbi újdonsága Verő György „Leányka“ c. operettje lesz. — A daljáték fővárosi előadását Zichy asszony megtekintette tegnap, az igazgatóság a budapesti előadáshoz hasonlóan akarja az újdonságot Debrecenben is színpadra hozni.

MŰSOR:

Szombat, márc. 17. „Dráma a tenger fenekén“. Látványosság. (C)
Vasárnap, d. u. márc. 25. „Csepürágók“ Operette. (Bérletszünet.)
Este: „Arany ember“. Színmű. Jókai ünnepély. (Bérletszünet.)

TAVIRATOK.

Sztrájkoló bányamunkások.

Lens, márc. 21. A sztrájkolók esti gyűlésén hevesen tiltakoztak a tüntetők, különösen Broutchoux bányamunkás letartóztatása miatt. Ezután zajos tüntetést rendeztek, míg végre a csendőrség szétszórta őket.

Óriási sztrájk.

Zimony, márc. 21. A délkeleti szerzőségi ármentesítő társulat földmunkásai közül ma 1200 kimondotta a sztrájkot. A rendet a csendőrség tartja fenn.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, márc. 21.

(Déli zárlat.)

Buzakinálat mérsékelt, vételkedv csökély. Nyugodt irányzat mellett 22,000 métermázsa került forgalomba változatlan árák mellett. Egyébb gabonanemek változatlanok. Idő: szeles.

Buza áprilisra	16.54—56.
Buza májusra	16.44—46.
„ októberre	16.38—40.
Rozs áprilisra	13.64—66
„ májusra	13.32—34.
Zab áprilisra	15.61—62.
„ októberre	12.50—52.
Tengeri májusra	13.32—34.
„ júliusra	13.54—56.
Repece augusztusra	27.60—80.

Szerkesztői-posta.

Jogász. A „Március 19“ című lapot Pálffy Albert szerkesztette. Keletkezését így beszéli el maga a szerkesztő: „Március 18-án reggel e sorok írója a budai vár sétányain szitta a fris levegőt és a financot nem ismert szívart, amidőn az a gondolat jutott eszébe, hogy új lapot kellene megindítani. — Olyat, melyet semmi sem köt a multhoz és egészen új elemeket gyűjthet körébe. Miért ne? ha akadály nem volt. Csak akarat kellett hozzá. Engedély nem kellett, a cautio még nem volt feltalálva; a bélyegnek senki hírét sem hallotta. — Tehát dictumfactum, ez az ember betoppant Kukács nyomdájába. Azt mondta, kezdjünk új lapot és adjuk el számonkint az utcán, a kávéházban, a vendéglőben és a színház csarnokában. A nyomdész igent billentett a fejével; előszólított hat szedőt, meghatározta a formátumot, kiválasztotta a sajtót és papirost s akkor kérdé: hol a kézirat? Ezen is lehet segíteni. A rögtönzött szerkesztő asztalhoz ült, irt egy bevezető nyilatkozatot program cím alatt; utána két vezércikket s végre apróságokat a napi események folyamáról. Ha készen volt egy írott lap, a szedőfiu elkapta előle s így ment a dolog, míg a kis lapocska egészen megtelt. — Néhány nap mulva már kívülről is kezdtek cikkek bejődögnéni. A kinek egy jó ötlete vagy szívének régóta elfojtott keserősége a toll hegyére jutott, itt talált nyílt tért panaszának kiöntésére. A lapot csakhamar meg kellett nagyobbítani. A közönség, mint a sajtószabadság első terményét, kapva kapkodta. Omlott a praenumerans, de hogy a lapot postán vidékre is lehessen küldeni, arra a helytartó tanács engedélyére volt szükség. A szerkesztő már irt sok igen rossz novellát, sőt egy pár regényt is: de az írásmesterség ama magaslatáig, hogy kormányi hatósághoz folyamodványt fogalmazzon, még addig nem hatolhatott! De hogy jó példával menjen elől a forradalmi stilus curiális

megállapításában, a helytartó tanács akkori helyettes elnökéhez, Zichy Ferenc gróf urhoz, a következő legalázatosabb folyamodást adta be: „Zichy Ferencnek. Polgár, alelölül! a szerkesztésem alatt megjelenő lapot a postán is szétküldeni akarom s miután a postai szétküldhetős elrendelése rövid ideig még a helytartótanács intézkedése alá esik: Megkeresem önt, hogy ez ügyre vonatkozó rendeletét kiadja és így alkalmat nyerjen arra, hogy hivatalos kötelességeinek egyik ágát teljesítse.“ — Következett az aláírás. — „A siker nem késett. A többi magától jött. A lap járt, olvasták, szidták és dicsérték. A szerkesztőtől sokan félték, sokan hizelegtek neki. Csak a színészek, kik pedig jó barátai voltak, haragudtak rá egy kicsit, mert a színházi publikum pahlolyból, zártszékből kiszaladt a külső csarnokba, megvette a lapot és egész felvonás alatt olvasta.“

Városi Színház.

Bérlet 145. szám. (A)

Csütörtök. 1906. évi március hó 22-én:

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban.

Holnap, pénteken, március hó 23-án:

SÁRGA CSIKÓ.

Népszínmű.

Egyik vagy másik

okból sok gyermek fejlődésében visszamarad, legtöbbször azonban a fogzási időszak alatt előforduló bajok miatt. Valóban csudálatos, milyen kiváló szolgálatokat teljesít ilyenkor a SCOTT-féle EMULSIÓ, mely lehe övé teszi, hogy a gyermekek a fogzás nehéz időszakán minden baj nélkül átesnek és fejlődésük semmi kívánni valót sem hagy fenn.

A SCOTT-féle EMULSIÓ legfinomabb gyógyszerkamájolajból készült alphasphorsavas mész és nátron hozzáadásával.

A SCOTT-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukát vivő halász“ védjegy.

A SCOTT féle EMULSIÓ kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL
„Városi gyógyszerár“

BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fill.

Ne vegyen

TAVASZI

keztyüt

mig meg nem tekinti

Schön Sándor

most megnyílt és jól felszerelt

keztyü raktárát

● ● Piac-utca 12. ● ●

(Stenczinger ház.)

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. október hó 1-től.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárád felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárád felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz. Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4	56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31. kor. ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvonat)	d. u.	8	29
Budapest—Nagyvárád f. gyors	este	6	40
Budapest—Nagyvárád felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárád felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Sziget felől — —	d. e.	4	31
Csak M.-Sziget felől (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Sziget felől — — —	este	6	43
Szatmár felől — — — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
	este	6	22
	este	6	28
	d. u.	3	29
	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasutól	d. u.	7	54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs—Polgár felől vás. hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3	18

Jön a tavasz!

Megérkeztek a legdivatosabb bel- és külföldi szövetek. A kiolcsón akar ruházkodni és pénzt akar megtakarítani, az menjen Ranunkel H. és Fia posztó nagykereskedőhöz.

Oh jaj!
Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak
Egger mellpasztillái
az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboza 1 korona és 2 korona.
Próbadoboz 50 fillér.
Fő- és szétküldési raktár:
NADOR
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eljen!
Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilc Ferenc, Koczián Dezső, Radakovits Géza, Tóth Béla gyógyszerertárában.

A legjobb arc-szépítő szer a SERAIL-ARCZKENŐCS, Egy tégely ára kor. 4 fillér.

mely az arcot tisztítja, fehérit és bársony puhává teszi. Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan. } Kötő toillet szappanok a keszes használatához o
Epo-szappan. }
Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczper három szíjben, fehér, rózsza és krém 1 doboz ára 1 korona.
Serail-szajviz. A legjobb szajviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.
Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerertárában
Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárában

Debreceni medico-mechanikai
Zander-gyógyintézet
tulajdonos: Dr. Szász Adolf orvos.
Piacz-utca 59 szám, Steinfeld ház, Telefon: 389.

Mechanikai (Zander) gyógykezeés és. Fejlesztő-gymnastica gyermekeknek. Tulhevített száraz levegő fürdő. Orvosi massage. Villamosítás. Gyógyjavallatok: esuzos, köszvényes, izom és izületi bajok. Bémulások, Neurasthénia. Hysteria. Táplálkozási és mozgási zavarok. Idült gyomor és bélbajok. Szivehájásodás. Ideges szivdobogás.

Az intézet nyitva: d. e. 9.—1. d. u. 3.—6.
Nőknek: d. e. 11.—12. és d. u. 5.—6.

Tisztviselőknek árkedvezmény
Hatósági szegénységi bizonyítvány alapján 5 ingyen hely

A közelegő tavasi évad alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni a 20 év óta legmegbízhatóbbnak bizonyult mindennemű konyhakerti, virág-, valamint fűmagvaiyra.

Ugy szintén állandó nagyválasztékot tartok frissen levágott mindenfaj elővirágból, melyek egyes szálabban, vagy megrendelésre készitek ezekből menyaszonyi mell és minden alkalmi csokrokat, valamint sirkoszorukat.

Saját termésű nyíló virágok és disznóvényeimet a legszebb kivitelben ajánlhatom mélyen tisztelt vevőimnek melyek ugy a Kossuth-utcai üzletemben mint a Ferenc József uti kertészeti telepemen, óriási választékban állanak rendelkezésre a lehető legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések vidékre is a legnyagobb pontossággal, legszebb kivitelben a kívánt időre szállítatunk.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.
Tömeges megrendelést kér
kiváló tisztelettel

PACZELT JANOS
mag- és virágkereskedés Debrecen, Kossuth-utca.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AY.
BUDAPEST, V. VACZI-UTCA 20. -- HIRDETÉSI IRODA --

Okvetlen rendelje meg!

Olvasta már

BUDAPEST ÉJJEL

című szenzációs könyvet?

A vaskos diszes kiállító Ezen mű első kiadása pár Irta: **Benedek László**
tású kötet ára 3 korona. hó alatt teljesen elfogyott! (Adrien.)

MOST JELENT MEG A MÁSODIK KIADÁS,
mely az összeg előleges beküldése vagy utánvét mellett megrendelhető a „**BUDAPEST ÉJJEL**” kiadóhivatalában.
Budapest, IV., Veres Pálné-utca (Zöldfa-u.) 16 d.

Képek az éjszaka körül:

Tartalom: Hogy születik a bűn. — Gondos nevelés. — Mari. — Mari elbukik. — A család. — Mariból Ella lesz. — Bűn útján. — Pokról-fokra. — Aki valóban szeret. — Egy szó. — Apró éjjeli mesék. — A zsóké. — Mesterséges botrány. — A ni felesleges. — Nap-pali Pali. — Ida. — Kedélyes koczikázár. — A zsúr. — A tisztesség kérdése. — Tiszta szerelem. — Az utca. — Szerelmek? — Páriák. — Lilly csókja. — Tárcanyag I. Asszony-természet. — II. Asszonyenergia. — Az illúzió.

Szőlővessző
A világhírű
'Delaware'
adja a legjobb bort!
Ittani permetezni nem kell.
A szőlészeti kincse.
A phyloxera elleni áli!!
Leírását és árjegyzéket
ingyen küldünk bárkinek.
Szőlőtüvelvények mérsékelt áron kaphatók!
nagy mennyiségű sima és gyökeres
DELAWARE vessző eladás.
Czím:
Szigyártó és Takács.
Telep: Alsó-Segesd.
Központi iroda: Felső-Segesd, Somogy-m

A szerző élénk színekkel és megfigyelő képességgel festi a fővárosi társadalmat s annak kinövését — az erköcsi dekadenciát.
Leírja az örökös érekből való versengést a legszentebb emberi érzelem: a szerelem körül.
Leírja a tipikus szegény leány bukását és azt, hogy hogyan ér el a fordulóponthoz midőn a bukásra határozza el magát. Es hogy milyen élete van a bűnös leánynak e-köleli sülyedése után.
A szerző ennek okát keresi és rámutat arra a tényezőre, mely ebben az igazi bűnös.
Több tárcacikket, társadalmi rajzot és egy kis regényt tartalmaz a kötet, melynek minden sora erős, de igazságos naturalista tollról tesz tanúságot.
Ó Császári és Királyi Fensége néhai József főherceg is megrendelte a könyvet és a szerzőjéhez a következő sa-játkezüleg írt levelet intézte:
Tisztelt Uram!
A „Budapest Éjjel” című mű hirdetéséből feltűnt nekem annak emberbarátai célja és azonnal megrendeltem.
Átolvasása meggyőzött arról, hogy vonzó iránylyal mélyen lélektanilag átgondolt eszmékkel ecsetel-tetik az erköcsi sülyedés szép fővárosunkban és hogy a sorok között rejlik azon nemes cél, mely ezen fáj-dalom, oly nagyon is elterjedt bűnös bukásnak elejét vegye, a mi kivált a mostani regényirodalom frívol írá-nya mellett, nagyon dicséretre méltó. Kellene ezen kezdett pályán tovább haladnia és biztos lehet, hogy szám-talan szerencsétlent megmenthet erkölesileg.
Kiváló tisztelettel
József főherceg s. k.
A mű ezen levél eredeti fényképmásolatát (facsimiljét) is tartalmazza.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-u. fiókja

Alaptőke 15,000.000 kor. Budapest, V., Nádor-utca 18. Tartalék 2,225.000 kor.
Sürgőny cím: Nádor utcai Hazai Bank. Telefonszám: 86-01.

Biztos tőkebefektetés és legolcsóbb sorsjegyek

a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új nyereménykötvényei.

A vevőnek a rendkívül előnyös nyereményhúzásokon való játék csak a vételár ka-mataiba kerül, mert a legkisebb nyeremény és a törlesztéses húzásnál sorsolt nyeremény-kötvényért járó nyeremény-szelvény árfolyamértéke jóval több, mint a sorsjegyek mai ára.
Minden egyes nyereménykötvény, illetve a kötvény kisorsolása ese én az arra ki-adandó nyeremény-szelvény az összes nyereményhúzásokon végig — tehát 70 éven át — játszik, e szerint többször is sorsolható nyereménnyel.
A nyereménykötvényeknek biztosítékát az államnak, városoknak és községeknek nyújtott kölcsönök képezik és a törlesztések, valamint a nyeremények pontos kifizeté-seért a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület összes vagyonával külön is ke-zeskedik. Ezeket a nyereménykötvényeket adjuk:
a) készpénzfizetésre a mindenkor pontos napi árfolyamon darabonként 20 ko-rona foglalót kikötve. A sorsjegyekre kívánatra igen jutányos feltétele, mellet meg-lelő előleget nyújtunk.
b) az 1883 XXXI. t. c értelmében kiállított részletvekre
18 havi 10 koronás, vagy 32 havi 6 koronás részletre.
1906. március hó 15 ig beérkező rendeléseknél intézetünk ezeken az áron ár-folyamemelkedés esetén sem változtat.
Már az első részletnek posta utalványon való beküldése után megküldjük a sors-jegyek sorozatát és számát tartalmazó törvényesen kiállított részletivet, melynek alapján a vevő azonnal megszerzi a kizárólagos játékjogot.

300.000
600.000
300.000
koronás főnyeremények

40 000 és 20 000, 50.000 és 20 000, 40.000 és 20 000 koronás mellényeremények kerülnek sorsolásra.
Egyévi nyereményösszege:
1.571.000 korona.

Minden egyes sorsjegy okvetlenül kisorsoltatik.

A nyeremények főösszege:
32,221.300 kor,
a törlesztési húzások főösszege:
36,938.750 kor.
mind az öt ciklusban.

a) **Készpénzfizetésre:** Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18. Sziveskedjenek részemre a napi árfolyamon számítva készpénzfizetés ellen darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt külden. Mai postával küldök Önöknek foglalóul darabon-ként 20 koronát azaz összesen koronát, míg a hátralékos összeget sziveskedjenek utánvétellel beszélni.
Kelt.....
A megrendelő neve:.....
Pontos lakáscíme:.....

b) **Részletivro:** Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18. Megrendelek Önöknél a prospektusukban foglalt feltételek szerint az 1883: XXXI. t. c. értelmében kiállítandó részletivro darab Pesti Hazai Első Ta-karékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt. A vétel-árat darabonként koronás havi részletben fogom törleszteni. Az első részletet összesen kor. ma postautalványon küldtem címükre.
Kelt.....
A megrendelő neve:.....
Pontos lakáscíme:.....